

CNN հետազոտությունը ցույց է տալիս, որ 60 տկոսը «Գեյթս» հաստատության անցկացրած վերջին հարցման սվալները վկայում են, որ ԱՄՆ բնակչության 60 տկոսը դժգոհ է նախագահ Ջորջ Բուիցից: Բնակչության միայն 37 տկոսն է թաշտամուտ ցույց տալիս:

Հետազոտության մեջ ներգրավված էին 1000 ամերիկացի, որոնք հարցվեցին, որքան հարգում են նախագահ Բուիցիին: 60 տկոսը «ասում է» երկրի ներկայիս նախագահին:

Հարցման մասնակիցների 52 տկոսը Բուիցին ազնիվ մարդ է համարում, որի հավատարմությունը 46 տկոսը նրան ազնիվ է համարում: Ինչ վերաբերում է Բուիցի իրաքյան փոփոխությանը, դրանից դժգոհ է բնակչության 65 տկոսը, իսկ 35 տկոսը դաժան է հավանություն տալիս:

Գազիկ Ոսկանյանի տեղեկացմամբ՝ Միացյալ Նահանգներում 60 տկոսը է, որ 2003-ին գոյություն ունեցող հետազոտությունը ցույց է տալիս, որ 60 տկոսը վստահեցրեցին երկու բանախոսներն էլ, տեղեկացվելու են երկու երկրների կառավարությունները:

Հաշվի առնելով Ռուսաստանի Դաշնության կառավարության կազմում վերջերս տեղի ունեցած փոփոխությունները, Աստուխյանը համոզվում է, որ թաշտամուտը նախարար Սերգեյ Իվանովի այսուհետև ՌԴ փոխվարչապետից մեկը լինելու է թույլ կամ ավելի համակարգված լուծելու ռազմական թաշտամուտը: Ավելի համոզված են, որ դա դրակառուցիկ կամ անհարգանք է նախագահի հանդեպ: Հայաստանի ստրատեգիայի մասին գործարկման ամենավերջին հարցերի էլ մեծ ընդհանուր խնդիրների լուծման վրա: Ասկանյանը սա չի նշանակում, թե Ռուսաստանին անցած ձեռնարկությունները միայն ռազմական թաշտամուտ են իրականացնելու:

Աստուխյանը դժգոհ է ռուսներից եւ... հայերից

Բանի նման չէ «Մարտի» 1 տկոսը ծանրաբեռնավածությունը

ՆՈՒԱ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

ՀՀ Ազգային ժողովի վերահսկիչ լիարտոգրաֆի Գազիկ Ոսկանյանի եւ ՌԴ հաշվիչ լիարտոգրաֆի Սերգեյ Աստուխյանի երկու խորհրդարանում կայացած ասուլիսին նախորդել է կոլեգիայի համատեղ միջոցառումը: Զեյնալիով է «Գոյ մարտի դիմաց» համաձայնագրով Ռուսաստանին անցած ձեռնարկությունների ներկայիս ծանրաբեռնավածությունը: Դժգոհությունը երկուստեք է: Աստուխյանի ներկայացմամբ դրանց անբավարար ծանրաբեռնավածությունը փաստվել է միտում, իսկ խնդիրները երկու կողմերին են առնչվում: «Մարտ» գործարանի ամենաբեռնավորումը երկու երկրների կառավարություններին հասցեագրված հաշվետվությունները կայացնելու է: Ռուս-հայկական միջկառավարական հանձնաժողովի հոկտեմբերին տեղադրված կայացած աշխատանքի ընթացքում որոշվել է Ռուսաստանին անցած ձեռնարկությունների ծանրաբեռնավածության խնդիրները կարգավորել դեկտեմբերի 15-ին եւ գործը տեղադրել մեյսիս

ARMENPRESS

կեսից: Այս մասին խոսելով Աստուխյանը ընդգծեց. «Իրոք բանի նման չէ, որ «Մարտ» այսօր ընդամենը 1 տկոսով է ծանրաբեռնված: Մենք հենց երկու երկու կասարկող աշխատանքներին: Տարի անց մենք վերահսկիչ լիարտոգրաֆի տեղեկացվելու ենք կառավարության ամենաբեռնավորումը: Մարտի 1 տկոսը ծանրաբեռնավածությունը կարգավորելու է: Ռուս-հայկական միջկառավարական հանձնաժողովի հոկտեմբերին տեղադրված կայացած աշխատանքի ընթացքում որոշվել է Ռուսաստանին անցած ձեռնարկությունների ծանրաբեռնավածության խնդիրները կարգավորել դեկտեմբերի 15-ին եւ գործը տեղադրել մեյսիս

րածը»: Համատեղ միջոցառումների ժամանակահատվածում Աստուխյանը և Ոսկանյանը խոսեցին Ռուսաստանի կառավարության կազմում վերջերս տեղի ունեցած փոփոխությունները, Աստուխյանը համոզվում է, որ թաշտամուտը նախարար Սերգեյ Իվանովի այսուհետև ՌԴ փոխվարչապետից մեկը լինելու է թույլ կամ ավելի համակարգված լուծելու ռազմական թաշտամուտը: Ավելի համոզված են, որ դա դրակառուցիկ կամ անհարգանք է նախագահի հանդեպ: Հայաստանի ստրատեգիայի մասին գործարկման ամենավերջին հարցերի էլ մեծ ընդհանուր խնդիրների լուծման վրա: Ասկանյանը սա չի նշանակում, թե Ռուսաստանին անցած ձեռնարկությունները միայն ռազմական թաշտամուտ են իրականացնելու:

ՎՏԱՆՈՒՄ ԶՈՐԱՑՈՒՄ

Թոնազրիտի վարակն սկսում է փոխակերպվել

ՀԱՆՈՅ, 15 ԱՅՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊԵՏ: Թոնազրիտի H5N1 վարակը փոխակերպվում է ավելի վստահալի մարդ, այսօր հայտնվել է Գո Շի Մին ֆաղափ Պասյոյի ինստիտուտի սնունդի սպորտի Տիի Կիմ Տիեյը:

Վերջերս ինստիտուտի աշխատակիցները հաջողությամբ ավարտել են այն վարակի բոլոր համաճարների գեոմային կողմի վերանայումը, որը 2004 թվականի սկզբից մինչև ընթացիկ տարվա ապրիլ ամիսն ընկած ժամանակաշրջանում Վիետնամի հարավում ընթանալից թոնազրիտի ստեղծելու է մարդկանց մահվան թաշտամուտ է դարձել:

Տեղի գիտնականների հետազոտությունների՝ այսօր հրատարակված սվալները հաստատել են, որ H5N1 վարակի բոլոր այդ նմուշները մահացու վստահալի են: Ավելի, այս տարվա սկզբին բացահայտված հիմնամասերի մեջ հայտնաբերվել են գեոմային տեղադրման առանձին փոխակերպումներ, որոնք կարող են նրա տեղի վարակների տարածմանն ու բազմացմանը, ինչպես նաև բարձրացնում է դրանց վստահալիությունը:

Բացի այդ, ըստ ինստիտուտի սնունդի սվալների, H5N1 վարակի ուսումնասիրված բոլոր հիմնամասերի մեջ գրանցվել է հակավիրուսային թաշտամուտների, այդ թվում է Առողջապահության համաշխարհային կազմակերպության կողմից թոնազրիտի բուժման համար հանձնարարված դեղամիջոցների ներդրումը դիմադրելու բարձր ընդունակությունը:

Հայ-իրանական գործարար համագործակցությունը արտադրության հեռանկարներ ունի

PHOTOLURE

ԹԱՄԱՐ ՄԻՆԱՍՅԱՆ
Իրանի Մազանդարան նահանգի «Ամոլ քյոբ Էնդ փայլի» ընկերությունում արդեն երկու տարի անցանք է յերմուծում Հայաստան: Ընկերությունը սնունդի իրանական Գոյա Բարձրանի ասում է, որ, ճիշտ է, Հայաստան ներմուծելիս խնդիրներ ունենում են, սակայն դեկավարի հայ լինելու ու հայրենասիրությունը օգնում են, որ համագործակցությունը արտադրության վրա: Տարեկան իրենց արտադրած 50 հազար տոննա մեծադից 3000-ը ներմուծում են մեր երկիր: «Ամենամեծ խնդիրը մասնաշինի հետ է կապված,

ասում է, սակայն հույս ունեն, որ մյուս տարի խնդիրները կլուծվեն: Մեծադի մի բան չէ, որ մեծ քանակությամբ: Երեք է, հայրենիքիս համար եմ գործ անում, բայց դե, քիզնեմ է, նաև 1 կողմից լիարտոգրաֆիս: Մեր Բարձրանը Հայաստանում է՝ մեր երկրում Իրանի Իսլամական Հանրապետության Մազանդարան նահանգի արտադրանքների ցուցահանդեսի ցուցակներում: Ցուցահանդեսի քանակները տեղի ունեցավ երեք, աշխատանքները արտադրվելու են նաև այսօր:

Տես էջ 2

«Նյու Յորք թայմս»-ի փարսեզում Ղարաբաղը Հայաստանի մաս

ԵՐԵՎԱՆ, 15 ԱՅՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊԵՏ: «Նյու Յորք թայմս»-ը նոյեմբերի 7-ին ծավալուն հոդված է հրատարակել Ադրբեջանում անցկացված խորհրդարանական ընտրությունների վերաբերյալ: Հոդվածն ուղեկցվել է հանգամանալից փարսեզով, թաշտամուտ «Նյու Յորք թայմս»-ի կողմից, որը, ինչպես տեղեկացնում է «Կալիֆոռնիա կոսթի»-ը, թաշտամուտ էր ինչպես Ադրբեջանը, այնպես էլ Հայաստանը: Ադրբեջանի տարածքը նշված էր սոփիստիկ, իսկ Հայաստանինը՝ մոխրագույնով: Ուշագրավ է, որ Ղարաբաղի տարածքը եւս ներկայումս էր մոխրագույն: Ավելի, Ղարաբաղի փարսեզին մեծ տրամադրություն էր: «Լեոնային Ղարաբաղ (Հայաստան)»:

Ադրբեջանի թաշտամուտների էլ նրանց ամերիկացի լրագրողների կողմից վրդովված հաղորդագրություններ ստանալուց հետո «Նյու Յորք թայմս»-ը նոյեմբերի 11-ին «Ի գիտություն» խորագրի սակ մի հակիրճ գրություն է հրատարակել, թե «երկուստեքի օրվա համարում Ադրբեջանի խորհրդարանական ընտրությունների մասին հոդվածի հետ հրատարակված փարսեզում Լեոնային Ղարաբաղի տարածքը սխալ էր նշված: Այն մաս է կազմում Ադրբեջանի, այլ ոչ թե Հայաստանի»:

Գ. Նժդեհի հրատարակը լեցուն էր այս անգամ «ոչ»-ի կողմնակիցներով

Երեկ Գարեգին Նժդեհի հրատարակը լեցուն էր «ոչ»-ի կողմնակիցներով, որոնք եկել էին ունկնդրելու էլ իրենց հուզող հարցերի թաշտամուտները ստանալու միացյալ ընդդիմության (17-ի ֆորմատով) «ոչ»-ի ֆարգի տեղադրում առաջին հանրահավախին: Ընդդիմադիրները ներկայեցրին բացատրություն, թե ինչու են սահմանադրական փոփոխությունների վերաբերյալ ֆաղափարական ֆարգ անցկացնում: Հավախները կարծիքով, Հայաստանին այսօր թղթի վրա փոփոխություններ ղեկավարելու էին, իսկ փոփոխված բովանդակություն էլ իրականում ոչինչ չի փոխելու հանրապետությունում: Դրա համար էլ մեկ ասանյակից ավելի կառավարությունների ղեկավարները միակարծիք են ու ղեկավարում է «ոչ» ասելու հրամանով իսկ «ոչ» ասելով Ռոբերտ Ջոնարյանին ու նրա ռեժիմին: Նրանք դեռ չեն կողմնորոշվել, թե ինչ սցենարով է գործելու ընդդիմությունը նոյեմբերի 27-ին, բայց գտնում են, որ հանրահավախ այդ օրն անխուսափելի է: Հանրահավախի ելույթները ունեցան Մրամ Սարգսյանը, Վազգեն Մանուկյանը, Մրամ Կարամյանը, Մրակ Սաղոյանը եւ ուրիշներ: Իսկ «Հանրապետություն» կու-

PHOTOLURE

սակցության ֆաղափարի նորընտիր անդամ Սուրեն Աբրահամյանը կոչ արեց հավախներին նոյեմբերի 27-ին սեր կանգնել հայրենիքին: Երեկոյան խմբագրությունն ահաճուց ստացավ, որ միացյալ ընդդիմության հանրահավախի գնացող ծիրանագույն դրոշմներով «ոչ»-ի կողմնակիցների ավստաբարյունից 2 ավստեբեմա ղեկավարները կանգնեցին եւ Սյանիկյանի արձանի մոտակայքում:

Մենք փորձեցինք «Հանրապետություն» կուսակցության ֆաղափարի անդամ Սուրեն Աբրահամյանից թարգմտել, թե ինչ եղավ այդ մեծերների ու վարորդների ձեռնարկը: Վերջինս թաշտամուտներ, որ առայժմ ձեռնարկված են սվալները եւ միայն առավոտյան ամեն բան թարգմտելու էին: ՄԱՐԿՍ ՄԱՐԿՍՅԱՆ

Իսրայելը բացեց Գազա-Եգիպտոս սահմանը

Ս. Նահանգների ղեկավարող Կոնգրեսի Ռայսը երեկ Ռամալլայում ցնծությամբ հայտարարեց Իսրայելի ղեկավարության հետ բանակցությունների արդյունքում ձեռք բերած հաջողությունները մասին՝ առաջիկա 9 օրվա ընթացքում Իսրայելը ղաղթեցինցիների երթևեկության առաջ բացելու է Գազա-Եգիպտոս սահմանի Ռաֆաի սահմանադրությունը: Երեք է, այս 9 օրերի ընթացքում իսրայելական անվտանգության ուժերը սահմանադրական սարքեր կողմնորոշում ավստմաս տեսալիցիներ կեղծադրեն երթևեկողների իմունություն արձանագրելու համար, սակայն այսուհետև նրանք անցանկալիների ելումուտն արգելելու իրավունք չեն ունենա: Գազա-Եգիպտոս սահմանի բացումը ղաղթեցինցիներին հնարավորություն կտա կենսազորեցությունները: Սա առաջին դեմքն է, երբ Իսրայելը միջազգային որևէ սահման զիջում է ղաղթեցինցիներին:

Մեր հաջորդ վիճակը հյուրը Սամվել Բաբայանն է

ARMENPRESS

Մեր կայքէջի հյուրը երկուստեք կլինի «Դաշին» կուսակցության նախագահ Սամվել Բաբայանը: Ձեր հարցերը նրան կարող եմ ուղղել մինչև այս հինգշաբթի երեկո: Անցած շաբաթ «Ազգ»-ի ընթերցողների հարցերին լուսաստիանում եր հայկական սոցիոլոգիական ընկերակցության նախագահ Գեորգ Պողոսյանը: Հավասարիմ մնալով նախորդ հարցազրույցից որևէ հետաքրքիր կամ հարցազրույցի մասին չեմ սկզբում խոսում: «Ինչու մինչև այժմ սահմանադրական փոփոխությունների եւ հանրապետական վերաբերյալ բնակչության սրամարտությունները լուրջ սոցիոլոգիական որևէ ուսումնասիրություն չեն լինում: Ի՞նչ իշխանական եւ ո՞չ էլ ընդդիմադիր ուժերը» հարցին Գ. Պողոսյանը լուսաստիանում էր. «Ես չգիտեմ՝ ո՞նք եւ ինչու չի հետաքրքրում բնակչության կարծիքը սահմանադրական փոփոխությունների մասին: Լավ կլիներ, որ սոցիոլոգները, չտրամադրված լինելով, իրենք նախաձեռնեին այդպիսի ուսումնասիրություն: Մենք իմենք այդպիսի հարցում եմ սկսել եւ մեկ շաբաթից կհրատարակեմ դրա արդյունքները»:

Այնուամենայնիվ մաքրման փուլի ամբողջական լինելը փաստացիորեն անհնար է: Ա. Սարգսյանի լուսաստիաններին, առաջ եւ մեզ խորհուրդներ ուղղել, թե ո՞նք հրավիրենք մեր վիճակը հանդիմանող, ո՞նք կուղեվար հարցեր ուղղել ինձը՝ մասնագույց անելով ֆալսիֆիկացիաների հասարակական հայացի գործիչներին:

Հասարակական կյանքում եմ ստացել նորություններ 7-ին Մարտ 2. Սարգսյանի հետ մեր ինտերնետային հարցազրույցի առիթով: Օրինակ, մեր մեզանկան ընթերցող, Մուսկվայի ժողովուրդների բարեկամության համալ-

Այնուամենայնիվ մաքրման փուլի ամբողջական լինելը փաստացիորեն անհնար է: Ա. Սարգսյանի լուսաստիաններին, առաջ եւ մեզ խորհուրդներ ուղղել, թե ո՞նք հրավիրենք մեր վիճակը հանդիմանող, ո՞նք կուղեվար հարցեր ուղղել ինձը՝ մասնագույց անելով ֆալսիֆիկացիաների հասարակական հայացի գործիչներին:

Ասավարս շնորհ կառուցած կոոպերատիվների բաժնետերերը փոխհասուցում կստանան բոլորիս հաշվին

1987-1991 թթ. անավարս շնորհ կառուցած բնակարանափոխարանական կոոպերատիվ բնակելի շենքերի բաժնետերերի գումարների վերադարձման կարգն ու ժամանակացույցը երեկ հաստատել է կառավարությունը: Լրագրողներին ներկայացնելով այս որոշումը, ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախարարի խորհրդակցական Հայկ Դավթյանը հայտնեց, որ դեռ 2001 թ. այս գումարները մեծությամբ ընդունել է որոշեց ներքին լուրջ:

Փոխհասուցում ստանալու համար հիշյալ ֆալսիֆիկացիաները թեթև ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախարարությունը ներկայացրեց մոնետար գումարի անդորրագիրը, բնակարանի գինը, բանկային հաշվի համարը: Գումարների վճարումը սկսվել է հոկտեմբերի 5-ից: Երեւանի «Լոկոմոտիվ» եւ Լոռու մարզի «Գուգար» կոոպերատիվների բաժնետերերի արդեն փոխհասուցումը սկսվել է: Առաջին 12 բաժնետերերը ստացել են 17 մլն դրամ, երկրորդ 9 բաժնետերերը՝ 9 մլն դրամ: Ընդհանուր առմամբ, այս տարի մեծական բյուջեից այդ նպատակով հատկացվել է 462 մլն դրամ եւ այդքան էլ նախատեսված է 2006 թ.-ին:

«Ինչպե՞ս է հաշվարկվում փոխհասուցվող գումարի չափը» հարցին լուսաստիանում, Հայկ Դավթյանը ասաց, որ շենքի կառուցված մասը հանվում է չկառուցվածից, չկառուցված մասի գումարը բաժանվում է 5,54-ի վրա եւ բազմապատկվում է փոխհասուցվող գների ինդեքսով: Իսկ թե լուրջ մարդկային լեզվով դա ի՞նչ գումար է, նախարարի խորհրդակցական հայտնեց, որ 10 հազար ռուբլու փոխհասուցումը կազմում է 1,7 մլն դրամ: Երկայուն 3000 ընտանիք ընդգրկված է փոխհասուցում ստացողների ցանկում:

Հասարակական կյանքում եմ ստացել նորություններ 7-ին Մարտ 2. Սարգսյանի հետ մեր ինտերնետային հարցազրույցի առիթով: Օրինակ, մեր մեզանկան ընթերցող, Մուսկվայի ժողովուրդների բարեկամության համալ-

Բացվեց «Հայ գյուղի նոր կինը» ծրագրի հերթական ցուցահանդեսը

Արդեն երրորդ տարին Ազգային օրհանգիստի եւ գյուղի զարգացման կենտրոնը ՕԸՍՖԱՄ միջազգային կազմակերպության եւ «Դեմոկրատիկ ալտեր» ՀԿ-ի, «Ազգային սովի դեմ» կազմակերպությունների անմիջական հովանավորությամբ իրականացնում է «Հայ գյուղի նոր կինը» ծրագիրը, որի միջոցով հայ գյուղի կանանց առաջարկում է խորհրդակցություններ արտաքին եւ ներքին, աջակցում է արտադրության եւ վաճառահանման գործում, սրամարտում է փոքր գրամանուրներ՝ նախատեսված Հայաստանի ամենախոցելի բնակավայրերում ապրող կանանց համար: Երեկ «Շիրակ» հյուրանոցի ճեմասրահում Հայաստանի տարբեր շրջաններից 150 կին ձեռնարկատերեր ցուցահանդես-վաճառքի էին քրեկ մուտքաներ, խնորհներ, դաճիկներ, բանջարեղեն, մրգեր՝ թարմ եւ չորացրած, մեղրի սեսակներ, համեմուններ եւ այլն: Հանրապետության տարբեր մարզերից ներկայացված մոտավոր 50 կինները կարող էին համեմատել ու փոխհամեմատել իրենց փոխհամեմատել կնիքները:

Այս հանդեսի անցումը կարգավորվում է ՍՄԻՍ-ի կողմից: Գյուղի կանանց առաջարկում է խորհրդակցություններ արտաքին եւ ներքին, աջակցում է արտադրության եւ վաճառահանման գործում, սրամարտում է փոքր գրամանուրներ՝ նախատեսված Հայաստանի ամենախոցելի բնակավայրերում ապրող կանանց համար: Երեկ «Շիրակ» հյուրանոցի ճեմասրահում Հայաստանի տարբեր շրջաններից 150 կին ձեռնարկատերեր ցուցահանդես-վաճառքի էին քրեկ մուտքաներ, խնորհներ, դաճիկներ, բանջարեղեն, մրգեր՝ թարմ եւ չորացրած, մեղրի սեսակներ, համեմուններ եւ այլն: Հանրապետության տարբեր մարզերից ներկայացված մոտավոր 50 կինները կարող էին համեմատել ու փոխհամեմատել իրենց փոխհամեմատել կնիքները:

Սի ֆանի տարի առաջ տեղեկանալով ծրագրի մասին, դիմել է ու ստացել առաջին վարկը, որն էլ հնարավորություն է սվել ընդլայնելու ծնեքելի տարածելու եւ արտադրությունը: Այսօր արդեն սկսվել է Հայաստանի իր արտադրանքը՝ լուսաստիանում, թրվեցրած ծնեքելը ներքին շուկայից դուրս է քրեկ արտաքին շուկա:

Մ. Գասպարյանը ոչ մեկի հետ դաշինք չի ստեղծել

Մամուլում հրատարակվում էր տղազրկել, որ Գազիկ Շատուկյանը ստեղծել է «Բարգավաճ Հայաստան» կուսակցությունը եւ լուսաստիանում է 2007 թ. խորհրդարանական ընտրություններին՝ դաշինք կազմելով Մանուկ Գասպարյանի ժողովուրդական կուսակցության հետ:

Մամուլում հրատարակվում էր տղազրկել, որ Գազիկ Շատուկյանը ստեղծել է «Բարգավաճ Հայաստան» կուսակցությունը եւ լուսաստիանում է 2007 թ. խորհրդարանական ընտրություններին՝ դաշինք կազմելով Մանուկ Գասպարյանի ժողովուրդական կուսակցության հետ:

Նոր թերթի նախագահը կլինի իրավական մեկուկուսի ձեռնարկումը

Ինչպե՞ս տեղեկացանք Հայկական սահմանադրական իրավաբանական կենտրոնից, այս կազմակերպությունը լուրջ է ընտելանում «Իրավական մեկուկուսի» անվանմամբ երկու շաբաթ մեկ, իսկ հետագայում շաբաթ մեկ հրատարակվելիք թերթը: Նրա նախագահը է Մուսսատի Հայաստանում «Խառնակույթ» իրավական մեկուկուսի զարգացմանը, ֆալսիֆիկացիաների հասարակական, սոցիալական աջակցության միջավայրի ձեռնարկումն ու ժողովրդավարության զարգացմանը:

Մամուլում հրատարակվում էր տղազրկել, որ Գազիկ Շատուկյանը ստեղծել է «Բարգավաճ Հայաստան» կուսակցությունը եւ լուսաստիանում է 2007 թ. խորհրդարանական ընտրություններին՝ դաշինք կազմելով Մանուկ Գասպարյանի ժողովուրդական կուսակցության հետ:

Հայ-իրանական գործարար համագործակցությունը Եւրոպայի հեռանկարներ ունի

Այս ընթացքում Մազանդարանի 34 ընկերություններ իրենց արտադրանքը կներկայացնեն հայ ստառոդին, համագործակցություն կստեղծեն: Ցուցահանդեսի բացմանը մեր երկրի գյուղատնտեսության փոխնախարար Սամվել Ավետիսյանը նշեց, որ ցուցահանդեսին ներկա կազմակերպություններից մի ֆանիսն արդեն համագործակցում են հայաստանյան ընկերությունների հետ եւ հույս հայտնեց, որ աշխատանքների արդյունքում այն կընդլայնվի:

Մազանդարանի Գահանգադե Սոհամ-ձադ Ռեզա Սալեհին նշեց, որ խորհրդային Միության փլուզումից հետո Իրանի եւ նախկին խորհրդային երկրների միջեւ սերտ համագործակցություն է սկսվել: Իսկ 2004-ի Մազանդարանի եւ Հայաստանի գյուղատնտեսության միջեւ ավելի ակտիվացել է գործակցությունը: Այն արտադրություն է գտել այս տարվա զարգացմանը ստորագրված համագործակցության հուշագրում, ինչն էլ հիմք է այս ցուցահանդեսի: 24 հազար տոն. կմ արած է 3 մլն բնակչություն ունեցող Մազանդարան Իրանում առաջինն է ցիտրուսային մրգերի, բրնձի,

սարստակ քույրերի արտադրության բնագավառում: Արդեն 8 տարի հայկական «Մարմար աշխարհ» ընկերությունը համագործակցում է իրանական «Գոլե Ռեզա-Քոնե Բաթ» կազմակերպության հետ եւ Մազանդարանից արտադրանքներ, մեծարեւոյունային եւ էկոնոմիկայի

ստեղծում: «Մարմար աշխարհ»-ն օտար Մարմար Գրիգորյանի հավաստմամբ, այսօր Հայաստանում ամենաբարձր քույրերի հանդեպ հետաքրքրությունը մեծացել է: Կերպի զբաղմունքները մի ֆանիսն մի ֆանիսն մեծացրել են ներքին, ինչը, Գրիգորյանի գնահատմամբ, բավականին լավ ցուցանիշ է: Բազմաթիվ ընկերությունների ցարկում «Նիկո լուսաստիան-Իրան» ընկերությունը առաջին անգամ է Հայաստանում: Մեկնազամյա օգտագործման կերպի լուսաստիան ամենաբարձրի եւ Երևանի արտադրությանը զբաղվող Մազանդարանի ամենամեծ ընկերությունը հույս ունի այս այդ արդյունքում համագործակցություն սկսել հայաստանյան մեծ ընկերությունների հետ: Առաջիկա 10 օրերին նրանք այցելելու են կարմանքի արտադրությանը զբաղվող մի ֆանի ընկերություն եւ ուսումնասիրելու են հայաստանյան շուկան:

Մամուլում հրատարակվում էր տղազրկել, որ Գազիկ Շատուկյանը ստեղծել է «Բարգավաճ Հայաստան» կուսակցությունը եւ լուսաստիանում է 2007 թ. խորհրդարանական ընտրություններին՝ դաշինք կազմելով Մանուկ Գասպարյանի ժողովուրդական կուսակցության հետ:

Չրի ահագնացող խնդրի դարազայում դեֆ է չզիջենք մեր դիրքերը

Ինչդեռ արդեն տեղեկացրել էին մեր թերթի ճախող համարներից մեկում, այս օրվա նոյեմբերի 17-18-ը երեւանում տեղի կունենա ՏՏԵՍԱԿԱՆ համագործակցության եւ զարգացման կազմակերպության (ՏՉԳԿ) գազաթափողով նվիրված Արեւելյան Եվրոպայի, Կովկասի, Կենտրոնական Ասիայի (ԱԵԿԿԱ) երկրների ջրամատակարարման եւ ջրահեռացման հիմնախնդիրներին: Երեկ միջոցառման նպատակներին, ծագրին եւ մանրամասներին առավել հանգամանորեն անդրադարձավ ջրային ռեսուրսային հարցերի վերաբերյալ **Գագիկ Խաչատրյանը**: Նա մասնավորապես հայտնեց, որ վերոհիշյալ գազաթափողով զուլարվում է 5 օրին մեկ, որի ժամանակ ԻՏՆԱՐԿՎԱԿԱՆ եւ զարգացող երկրներում ջրային ռեսուրսային ոլորտում ճգնաժամային իրավիճակները եւ դրանց հաղթահարման համար անհրաժեշտ բարեփոխումների ֆինանսավորման հարցերը:

Գագիկ Խաչատրյանը հայտնեց, որ ՏՉԳԿ-ն ունի 30 անդամ հիմնականում զարգացած երկրներ՝ ԱՄՆ-ը,

Մեծ Բրիտանիան, Գերմանիան, Ֆրանսիան, Գերմանիան, Ճապոնիան եւ այլն, որոնք աջակցում են ոչ անդամ 100 երկրներին ջրամատակարարման-ջրահեռացման համակարգերի վերականգնման ու բարելավման հարցերում: Ջրնեղբայրների փոխնախագահը ընդգծեց սակայն, որ կազմակերպությունը դասաբար է ներդրումներ կատարել այս ոլորտում առաջընթաց արձանագրած երկրներում: Կազմակերպության հերթական գազաթափողովը երեւանում անցկացնելը նույնպես դայմանավորված էր այն հանգամանակով, որ Հայաստանը այս ոլորտում անցած 4 օրերին իրականացված բարեփոխումների արդյունքում զգալի առաջընթաց է արձանագրել: Բարեփոխումների հայկական փորձն ուսումնասիրելու նպատակով մինչ այժմ Հայաստան են այցելել այլ երկրների, մասնավորապես Հնդկաստանի, Աֆղանստանի եւ Կասսանի համադասարան կառույցների ներկայացուցիչները:

Հայաստանում իրականացված բարեփոխումները ներկայացնելով **Գագիկ Խաչատրյանը** հայտնեց, որ

այստեղ ընթացել է ջրամատակարարման համակարգի կառավարման երկու ձև: Առաջինը Համաշխարհային բանկի առաջարկած մասնավոր օպերատորի միջոցով կառավարումն է, որը կյանքի կոչվեց «Հայքմուտդ»-ն եւ «Երեւանի քրոնո-կոյուղան»-ն: Երկրորդն առաջնորդող կառավարման սկզբունքն է, որ իրագործվում է Հայաստանի երեք խոշոր մարզերում՝ Լոռիում, Շիրակում եւ Արմավիրում, որտեղ համակարգի կառավարման մեջ ներգրավված են տեղական համայնքները: Բարեփոխումները ֆինանսավորել են Համաշխարհային բանկի եւ գերմանական KfW բանկի վարկային ծրագրերը:

«Սակայն ասել, թե մեր ջրային ռեսուրսային ոլորտում ամեն ինչ լավ է, լուրջ չի լինի», նշեց Գագիկ Խաչատրյանը, ավելացնելով, որ համակարգը ներկայումս բավականին խնդիրներ ունի, որոնցից առանձնացվեց հոսակրուսների խնդիրը: Մասնավորապես երեւանում այդ կրուսը 80 տկոս է: Դա դայմանավորված է այն հանգամանակով, որ մինչ բարեփոխումների անցկացումը ջրի հա-

վածման համակարգ գոյություն չունենալու մեկ շնչին ընկնում էր ավելի քան ջուր: Զանգի որ մեկ շնչին ընկնող ջրի ֆանակը հաշվառման համակարգի ներդրումից հետո նվազեց, առաջ մեխանիկորեն կրուսների չափը մեծացավ: Ըստ Գագիկ Խաչատրյանի, այն վայրերում, որտեղ բարեփոխումներն իրականացվել են, հոսակրուսները մեթոդիկալի փոփոխության արդյունքում ավելացել են: Այդուհանդերձ, կոմիտեի փոխնախագահի կարծիքով, այս խնդիրն առաջնահերթ լուծման կարի ունեցողների թվում է:

Գագիկ Խաչատրյանը նշեց, որ գազաթափողովը դրական ազդեցություն կունենա ջրային ռեսուրսային համակարգի բարեփոխումների ընթացքի վրա: Այս հանգամանակը կարեւորելով, նա ընդգծեց, որ աշխարհում եւ հասկապես մեր տարածաշրջանում ջրի ահագնացող խնդիր գոյություն ունի, որն ակամա վեր է ածվում ֆաղափական գործոնի, ուստի, որտեղ երկիր լինելով Կասիկան դիրքում, «դեֆ է ամեն ինչ անենք, որ մեր դիրքերը չզիջենք»:

ԱՐԿ ՄԱՐԵՏԻՆՈՍՅԱՆ

Կենսաթուղիների զրկվածների դժգոհության ալիքին միանում են աշխատավարձ չստացողները

«10 ամիս մեկն թուրքի չենք ստանում, իսկական փրսոնյաներ ենք եւ հրաժարվում ենք չար գործերից: Փողի համար մեկն ոչ մեկ կրոն ենք փոխում, ոչ մեկ Հիտալին, մեկն դեմ ենք սոցիալական ֆարսերին եւ մարդկանց համարակալմանը, դա դեմ է մեր Ավեսարանին», բողոքում էր Երեւանի բնակիչ Սիլվա Գրիգորյանը երկ ֆաղափական գործերով վերաբերյալ դասարանի առջեւ բողոքի հավաքի ժամանակ:

«Ազգը» հետեւել է արդեն ներկայացրել է մի ֆանի գործեր, որոնք գնվում են վերաբերյալ դասարանում: Գործով դասարանում կրուսները կարգված են եղել սոցիալական ֆարսերից հրաժարվելու դասարանով թուրքառուների կենսաթուղիների զրկվելու հետ: Իսկ սարեցները կենսաթուղիների զրկվել են, որովհետեւ հոգեւոր համոզմունքների հիման վրա հրաժարվել են սոցիալական ֆարսից: Երեկ վերաբերյալ դասարանում կրկին մեկնում էր Վանաձորի բնակիչների գործը: Այս անգամ արդեն մոտ 11 ամիս թուրքի չստացած բնակիչները Ջանիբեկ Դուկասյանն ու Նիկոս Հովհաննիսյանն էին: Նրանց բողոքն ուղղված էր Լոռու մարզի առաջին ասյանի դասարանի վճար դեմ, որով հերթական անգամ մեծվել էր բնակիչների կենսաթուղիների վճարման դաժանությունը:

Երեկ մինչ նշված բնակիչների գործով դասարանի միսը դասարանի շենքի մոտ նույն ժակասագրով թուրքառուները կրկին ցույց էին անում: Տարբերությունը միայն նախորդների համեմատ այն էր, որ այս անգամ կային նաեւ աշխատավարձերից նույն դասարանով զրկված ֆաղափաներ Արաբաշից, Վանաձորից, Էջմիածնից եւ Երեւանից: Ջանիբեկ Դուկասյանի եւ Նիկոս Հովհաննիսյանի գործով դասարանի միսին ներկա էին ոչ միայն դասարանից, ոչ էլ հարակից դասարանից կողմերը՝ սոցիալական առաջնություն հիմնադրամն ու «Հայփոսի» Վանաձորի մասնաճյուղը: Թեպետ դասարանը (նախագահող Դանիել Խաչատրյան) որոշեց առանց դասարանից կողմի միսը անցկացնել, բայց երբ հայցվոր կողմի ներկայացուցիչ Արայիկ Պաղիկյանը ներկայացրեց թուրքառուների դաժանությունը, դասարանը որոշեց հետաձգել եւ դասարանի անբողոքները առաջնություն համար դաժանությունը դասարանից կողմի ներկայացուցիչը: Հայցվորների ներկայացուցիչը նշեց, որ սա Եւրոպայում կալի է. «Մինչեւ սեպտեմբերի 22-ը թե՛ առաջին ասյանում, թե՛ վերաբերյալ գործերը մեծում էին, իսկ սեպտեմբերից հետո հետաձգում են: Դժվար է ենթադրություններ անել, բայց մի բան կա»:

Հիշեցնենք, որ հայկական սահմանադրական իրավաբանական կենտրոնի (ՀՍԻԿ) փոխնախագահ Արայիկ Պաղիկյանի սրամարտած ջանքերով ներկայումս համար դաժան թուրքառուները կողմի միսը անցկացնելու համար դաժանությունները կողմի ներկայացուցիչը նշեց, որ սա Եւրոպայում կալի է. «Մինչեւ սեպտեմբերի 22-ը թե՛ առաջին ասյանում, թե՛ վերաբերյալ գործերը մեծում էին, իսկ սեպտեմբերից հետո հետաձգում են: Դժվար է ենթադրություններ անել, բայց մի բան կա»:

Հիշեցնենք, որ հայկական սահմանադրական իրավաբանական կենտրոնի (ՀՍԻԿ) փոխնախագահ Արայիկ Պաղիկյանի սրամարտած ջանքերով ներկայումս համար դաժան թուրքառուները կողմի միսը անցկացնելու համար դաժանությունները կողմի ներկայացուցիչը նշեց, որ սա Եւրոպայում կալի է. «Մինչեւ սեպտեմբերի 22-ը թե՛ առաջին ասյանում, թե՛ վերաբերյալ գործերը մեծում էին, իսկ սեպտեմբերից հետո հետաձգում են: Դժվար է ենթադրություններ անել, բայց մի բան կա»:

ԳՐԿՄ ԳԵՄԱՐԳՅԱՆ

Էկոլոգիական սննդամթերք և էկոլոգիական գյուղատնտեսությունը Հայաստանում. Դեպի համագործակցություն և կայուն աճ.

ORGANIC FOOD AND ORGANIC FARMING IN ARMENIA TOWARDS PARTNERSHIP AND SUSTAINABLE GROWTH

fruitfull
armenia

2005
ՆՈՅԵՄԲԵՐ 17/18 NOVEMBER
«Սիմոնիա Մարիոթ» Հյուրանոց, Երևան
ARMENIA MARRIOTT HOTEL • YEREVAN
www.farmenia.org

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԴԱՏԱՐԱՆԻ ԱՌՅԵՍԲԵՐԻ ԱՄԻՆՈՒԹՅԱՆ ԿՈՄԻՏԵ
MINISTRY OF AGRICULTURE OF THE REPUBLIC OF ARMENIA

Logos: ZVARTNOTS, DUTY FREE, ARARAT, Green Planet net, CARD, HERRYS, AOAF, EG, GalA.

Հայասանը սեղեկասվական սեխնուլոգիաները հռչակում է առաջնահերթություն

Իսկ Ադրբեջանը կոնկրետ ֆայլեր է կասարում այդ ուղղությամբ

Մինչ Հայասանը սեղեկասվական սեխնուլոգիաների զարգացումը հայաստանում է երկրի զարգացման առաջնահերթություն՝ ոչինչ չանելով այդ ուղղությամբ, հարեւան Ադրբեջանը, մի կողմ թողած նավթային եւ մյուս առաջնահերթությունները, այդ ոլորտը կտրուկ զարգացնելու կոնկրետ ֆայլեր է կասարում:

Մասնավորապես վերջերս Ադրբեջանի կառույցի եւ ինֆորմացիոն սեխնուլոգիաների նախարար Ալի Աբասովը հրաման է ստորագրել, որ մոտակա տարածքներում երկրի սարածաբաններում ինստիտուտները սեխնուլոգիաների մասնագետներին համար անվճար սրահներում միջադարձային հետախուսային կառույցները: Նախարարի հրամանում նշվում է, որ մասն մտեցում է որդեգրվում «սարածաբանների սոցիալ-սննդային զարգացման ղեկավար ծրագրի» իրականացումը առաջնությունը նշանակվում:

Ավելի կոնկրետ ինստիտուտներում ընդունվելով, իրական հնարավորություն է ստեղծվում սարածաբաններում որոշակի զարգացում առաջնությունը համար: Ընդ որում, նախարարի հրամանը սրահում չի սահմանափակվում: Նախարարական մակարդակով «Ազ-սեխնուլոգիա» ընկերությանը հանձնարարվել է Ադրբեջանի սարածաներում գործող ինստիտուտներին համար ստեղծել միջադարձային հետախուսային կառույցներից անվճար օգտվելու լայնածավալ:

ինստիտուտներում մասնագետներին համար:

Հետախուսական է, որ ինչպես Հայաստանում, այնպես էլ Ադրբեջանում, բերեալ տարածաշրջանում զուտ օբյեկտիվ տարածաշրջանում, քաղաքներում ինստիտուտներին մասնավոր ընկերություններ հանդիսացող ինստիտուտներում կառույցները չէին կարող իրենց թույլ տալ գործունեություն ծավալել քաղաքներում՝ հաշվի առնելով կառույցների բարձր գինը եւ բնակչության վճարունակության ցածր մակարդակը:

Հայաստանի համար եւս արդիական է, որ ինստիտուտներում չեն կարող ներդրումներ կատարել քաղաքներում, երբ հնարավոր չէ ակնկալել որեւէ եկամուտ: Բացի այդ, Հայաստանում «Արմենսեխնուլոգիա» ընկերությանը կողմից մասն կառույցների գոյություն առաջնություն է երկրի ոչ ամբողջ սարածաներում, քաղաքներում հասկանալի թանկ:

Այն, որ Ադրբեջանը ղեկավարում է մակարդակով փոքրում է հոգածությունը ցուցաբերել ինֆորմացիոն սեխնուլոգիաների ոլորտի զարգացման եւ սարածաների մակարդակը, կարեւորություն ունի թեկուզ այնքանով, որ Ադրբեջանի քաղաքները եւս կարող են ընդգրկվել վիտրալ իրականության մեջ սեղի ունեցող

հակազդեցություններում՝ զգալի կեղծ ավելացնելով այդքանամեծ կարծիքների թվաքանակին:

Մինչդեռ Հայաստանը, որ իր զարգացման առաջնահերթություններից մեկը հռչակել է հենց ինֆորմացիոն սեխնուլոգիաների զարգացումը, լայնորեն է, որ ղեկավարում է մակարդակով մասն միջոցառումների անընդունակ է: Եվ եթե գումարներն նաեւ «Արմենսեխնուլոգիա» ընկերությանը եւ այդ ընկերությանը առնչվող բոլոր խնդիրների անհամաս բարդությունը, չի մտածվում վաճառվող ինֆորմացիոն ու բազմակարգությունը, ապա ինֆորմացիոն սեխնուլոգիաներ ասվածը Հայաստանի դեպքում մնում է զուտ լոգոտիպային հասկացություն եւ իրողություն:

Ավելի մինչեւ այսօր էլ ինստիտուտներում մասնագետներին համար արմենսեխնուլոգիաների տարածաշրջանում չեն կարող խոսել ոչ միայն զարգացումից, այլեւ կայուն իրավիճակից: Մենք դեռ ունենք ինստիտուտներում սարածաներում, բարձր սակագներ: Եվ ինչպես Ադրբեջանում ինստիտուտները չէին ցանկանում ծառայություններ մասնագետներին, այնպես էլ Հայաստանում նույն բնակչության ցածր վճարունակության եւ կառույցների սակագների թանկության տարածաշրջանում ինստիտուտները մնում է «հաճույսների» ցանկում:

ՄԱՐԿՆԱ ԿՐԻՍՏՈՒՅԱՆ

Նոր գույներ Հայասանի ֆաղափական ֆաբրիկում

Հայասանի ֆաղափական ֆաբրիկայի սեւ-սպիտակ գույներին նոր երանգներ են ավելանում: Այն, ինչ Սամվել Բաբայանի եւ Ալբերտ Բաբայանի ստեղծած կուսակցություններից առաջ էր, այլեւս անցյալ է. մի ժամանակահատված ավարտվեց, իսկ մի նոր ժամանակահատված արդեն ճանաչվել է ընկել: Զարգացող ուժերը, ուզեն թե չուզեն, ղեկ է հասցնում նոր իրավիճակի հետ եւ զորաբաժնի կատարել են նոր իրողությունները հազվի առնելով: Թվում է, թե Ս. Բաբայանի ստեղծած կուսակցությունն առավել մոտ է կանգնած իշխանություններին: Սակայն եթե հիշենք, որ այսօրվա թե՛ ընդդիմադիր, թե՛ իշխանաժողովուրդի գործիչներ դարձրած մասնակցի ընթացում գործել են հենց նույն հրամանատարի գլխավորությամբ կամ համակարգմամբ, ապա լայնորեն է դառնում, որ նորաստեղծ «Դաշինքը» բավական անկանխեստեղ լիցիտ ունի իր մեջ, եւ նա հայտնվելով ֆաղափական դաշնում ակամա կարող է նոր սրբագրումներ կատարել: Հավանաբար հենց այնպիսի չափվեցին դաշինքի սակ դուրս բռնած Սամվել Բաբայանի խոսքերը՝ ֆաղափական դաշնի ստեղծող նոր վերածնունդների մասին. դրանք երկար վերլուծությունների, մտախնայումների ընթացում երեւի ներքին հանդուժում էին դարձել, սակայն չէին սպվել «Դաշինքի» համագործակցությանը, մինչդեռ լրագրողների ճնշման սակ ասվեցին: Նույն Բաբայանը նույնպես եղել է Բաբայանի գլխավորը, իսկ ինչպես հայտնի է՝ նախկին դիվանագետներ եւ հրամանատարներ չեն լինում. ռազմական իրավիճակում հրամանատարը

զինվորի համար մինչեւ կյանքի վերջ հրամանատար էլ մնում է: Այնպես որ՝ որքան էլ Ս. Բաբայանը լիցիտ, թե «Դաշինք» մեծակ է գնալու բոլոր սեսակի ընտրություններին, կյանքն ուրիշ բան է թելադրելու, իսկ ստանալով առնվազն եւս երկու նոր կուսակցությունների մտախոս ստեղծումն արդեն ընդհանրապես կարող է խառնել իշխանության եւ ընդդիմության խաղաթղթերը, եւ 2007 թվականի ընտրություններին Հայաստանում կարող են ունենալ բոլորովին նոր ֆաղափական իրավիճակ:

Չուզահեռ դիտարկելով Ադրբեջանի հեղինակական իրավիճակը, երբ նույնիսկ 20 հազարանոց ցույցը լայնորեն չի դառնում Արեւմուտքի դիրտուժում դուրս-ինչ փոփոխության, Հայաստանի ֆաղափական ուժերը կարող են դասեր փոխել եւ Արեւմուտքի երկսանդղաժողովրդավարությունից հույսները կտրելով՝ ունեցած ռեսուրսի գույքագրում կատարել եւ նոր մտեցումներ որդեգրել. ով մնաց 2002-2003-ի ընտրությունների գործելանքի մեջ՝ դարձվելու է անվերադարձ եւ վերջնականորեն:

Իսկ թե ինչու էին Սամվել Բաբայանն ու Ալբերտ Բաբայանը մի սեսակ առաջ ընկնելով եւ անդաման համարվելից առաջ հիմնադրում իրենց կուսակցությունները՝ մտածելու բան է: Ադրբեջանում մեծակ մնացած ընդդիմության ներկա անհեռանկար փոփոխություն ստեղծում է, որ Արեւմուտքը սիրում անհերքելի համար միայն թույլ ընդդիմություններին չի սատարի եւ նարնջագույն հեղափոխությունների չի գնա. Արեւմուտքը վստահ չէ, թե այդ դեպքում արագորեն կայունություն

կհաստատվի սարածաբանի երկրներում եւ չեն սուժի սեսակական ձեռնարկումները: Նրա համար օրինակ են մեր հարեւան Վրաստանի նոր իշխանությունները, որոնց ոչ բոլոր ֆայլերն են սեղավորվում ժողովրդավարության ընդունված գործելակերպի քաղաքականում. բարձր օրինակը հենց այժմ Վրաստանի խորհրդարանում կենտրոնացվող ֆրեական օրենսգրքում փոփոխություններ նախատեսող օրինագիծն է, որով հնարավոր է դառնալու ֆրեական գործի հարուցումն անհամար սեղեկությունների հիման վրա, իսկ դասիկները կարող են հասնել որոշմամբ արգելել լրատվամիջոցների մուտքը դասարանի դահլիճ: Վրաստանի ներկա ընդդիմությունը «ժողովրդավարական» իշխանության այս եւ համանման մի քանի գործողություններն անվանում է 37 բլիթ ուղղված համահունչ եւ մարդու իրավունքների ռեստորան:

Ավելի հայտ է, որ առաջին դեմքերի փոփոխությունը բոլորովին էլ ավստոս կերպով ժողովրդավարություն չի առաջացնում, ժողովրդավարական հեղափոխությունը ղեկ է կատարվի, ինչպես ստույն են, նախ եւ առաջ մարդկանց հոգիներում, հասարակության հոգեբանության մեջ: Այսինքն՝ Հայաստանում հազիվ թե համարվելի այս կամ այն արդյունքը ֆաղափական հեղափոխություն երազողների համար: Հավանաբար այս երկու նորաստեղծների դեպքում («Դաշինք» եւ «Ազգային վերածնունդ») մյուս նոր ստեղծվելի կուսակցություններից առաջ անցնելու լայն հազվակ է:

ՄԱՐԿՆԱ ԿՐԻՍՏՈՒՅԱՆ

Ծնողները դաժանաբան են անձամբ վերահասու լինել Երուսաղեմում սիրող իրավիճակին

Երուսաղեմի Հայոց դաստիարակության ժառանգավորաց վարժարանում դասախոս միջադեպի եւ սիրող մթնոլորտի մասին «Ազգ» մայրաքաղաքի հրատարակումները մեծ արձագանք գտան հասկանալի ծնողների քննարկում: Իրենց զավակների համար մտածող նրանք առաջարկում են, ինչպես երեւում է ստորեւ տղազուրկ նամակից, իրենցից մի ներկայացուցչի գործուղել Երուսաղեմ անձամբ վերահասու լինելու կազմակերպումը: Թե ինչ ընթացք կատարվի այդ առաջարկը՝ չգիտեմ: Սակայն կուզենային հիշեցնել ծնողներին եւ Երուսաղեմի մյուս բոլոր կողմերին, որ Երուսաղեմի Սրբոց Հակոբյանց միաբանությունը, հետաքրքիր նաեւ ժառանգավորաց վարժարանը դարձրել են Երուսաղեմի եւ մնում է Երուսաղեմի հայկական իրավունքների եւ ունեցվածքի դաշնակցությունը: Սակայն, ի սեր Աստու, ամենեւին կարի չկա այդ ծանր, համարյա բերդաբաղախից տարածումներն առավել եւս ծանրացնելու հակամակարդակ մեթոդներով, ուսանող-սեուլի հակամարտություններով:

Կարգացի «Ազգ» օրաթերթում տղազուրկ հոդվածները Երուսաղեմի ժառանգավորաց վարժարանում սեղի ունեցած միջադեպի մասին՝ «ժառանգավորաց վարժարանի սաների բողոք» եւ մյուսը՝ «ժառանգավորացի սաները երբեք ծեծ ու ջարդի, հարբեկումի չեն ենթարկված», լիցիտ է վարժարանի սեուլի հայր Պարեզը՝ վերնագրով: Անկեղծորեն ուզում եմ խոստովանել, մարմնով սարսուռ անցավ, կարող եմ ինչ որ, որ դասերում եւ ծեծարանի սեուլի Պարեզ ծայրագույն վրդ. Երեցյանի դաժան վերաբերմունքը երեխաների հանդեպ: Եվ ուզում եմ բարձրացնել ձայնս ու հարց տալ ինչու...»

Տարիներ առաջ բազմաթիվ մեղադրանքներ հնչեցին, տղազուրկ Կալկաթայի վարժարանի մասին, դասադասեցում, ցավ աղբյուրից այն երեխաների համար, որ այնտեղ էին, հիմա էլ Երուսաղեմում, սեր Աստված, ինչ է դա, ընդունված օրենք է...

Լսելով իմ հայրական հորդորները եւ ունենալով ուսման ցանկություն, իմ որդին էլ մեկնեց Սուրբ Երուսաղեմ սովորելու սեղի հոգեւոր ծեծարանում: Եվ մեկնեց մեծ ուրախությամբ ու ակնկալիքներով: Զրիստոսակոյս այդ երկրում մաղթ է կրքվի ու դաստիարակվի, որ հետագայում արժանի հոգեւորական դառնա: Եվ ինչ է հանդիպում 14-ամյա երեխան. լայն արձագանք է, որ ոչ թե ուսանել, այլ առաջնություն են, այո, այո, առաջնություն: Ինչպես սեղավորներ ուղեղիս մեջ այս եւ մտածաբան տղազուրկները. «Զարգացող կրք», «արյունակա կանաչ»: Երբայր, այդ ո՞ր իրավունքով, այդ երկրում է ինչ մեջ թույլ դրել դաժանությունը, ինչ իրավունք է վերադասված ծեծ ծայրագույն վարժարանից, 13-14 տարեկան սաներին, որոնց բախտն ու ճակատագիրը ծնողները հույսով ու հավատով հանձնեցին ծեծ, ինչպես կարելի է սուրբ սեղի կրել ու լինել դաժան, դեպքում:

Ինչպես կարելի է երկաթ ծողով, գավազանով երեխա ծեծել: Այդ ո՞ւմ երեխային, հարց եմ տալիս, հայր Սուրբ, այդ երեխաները Աստվածաբան է կարդում, այդ երեխաները նոր-նոր սեր Հիսուս Զրիստոսի դասադասեցում են սերում ու... ի հեղափոխություն՝ ծեծ, կտտանքներ, գրգռությունների, մասնությունների հրահրում...

Չարհուրելի է, երբ այդ դաժան (Աստված մի արագ) որեւէ երեխայի համար դա դեբրազական ավարտ ունենալ, այդ դեպքում... երբ ասում ենք Հայր Սուրբ, որքան հասկանում ենք բարոյություն, վեհություն, մաքրություն, այլ իմաստ չկա: Իսկ Հայր Սուրբ իր թողնված մեթոդներով լցնում է երեխաների համբերության բաժակը:

Ուզում եմ մտովի աղբյուր այդ չարաբասիկ օրերին սեղի ունեցածը, ինչ հոգեվիճակ են աղբյուր երեխաները, սարսափում են. ուսիկանություն, հարցախնդրություն, ահաբեկում, ստանալի վարժարանից վարելու: Տուն ու սեղից հեռու, ծնողների կարող սրտերին, արցունքալից երեխաներն ո՞ւմ կամ ո՞ր կողմ ղեկ է նայելին:

Եվ ահա կարող եմ նույնքերի 11-ի «Ազգ» օրաթերթը՝ «Պատաս-

խանի իրավունքով: «Երուսաղեմի ժառանգավորացի սաները երբեք ծեծի, ջարդի ահաբեկումի չեն ենթարկված», լիցիտ է վարժարանի սեուլի հայր Պարեզը՝ վերնագրով հոդվածը:

Ինչ է, բոլոր իրավունքները հայր Պարեզին է վերադասվում: Այդ ինչու՞ն է երեխաները, 30-ից ավելի, չգրեցին, չխոսեցին, թե երբեք մտածեցին չի եղել: Ես էլ որդես ծնող եւ բոլոր ծնողների անունից հարցնող իրավունքով դիմում եմ Ձեզ, Հայր Սուրբ, այս ինչ դաստիարակություններ եւ նկարագրում, ինչ հրաշալի տղաներ, աղբյուր, սովորելու, վայելելու, կրքվելու ու դաստիարակվելու, ինչպես Հայ առաքելական եկեղեցին է դաստիարակում: Ինչ է, բոլոր երեխաները հոգեվարժարանում խանգարվածներ են, ինչպես արեւը, մասն լայնագույն եւ սվել նրանց, նույնիսկ, ինչպես դուր եւ նույն, հարազատ ծնողի դուրս եւ, հոգաբար, սրագավ վերաբերումն ունեն, եւ հանկարծ՝ ընթրասանում են, ծեծ ու ջարդ արժույթ իրենց բարոյական եւ գործյան ծեծ մեկնողին, Հայր Սուրբին այդպես աղբյուրությամբ դաստիարակում, այդպես փոխհասուցում: Ժողովուրդն իմաստուն է եւ նա խոսքը, երիցս իմաստուն՝ «ծուլից առանց կրակի չի լինում»: Տեղին է ասված:

Երկրագործություններ ու մեկնաբանություններ, կարծում եմ, ավելորդ է:

Ինչպես հասկանալ, Երուսաղեմի ժառանգավորաց վարժարանը: Նախ՝ մեկ անգամ եւս մենք ծնողներս մեր ընդհանրություններն հայտնում Ամենայն հայոց հայրապետ Գարեգին Բ վեհափառին եւ Երուսաղեմի Պատրիարքին՝ ամենաազնված թողնելով արք. Մանուկյանին, այդ միջադեպին դրական ընթացք տալու համար: Եվ խնդրում եմ Վեհափառ հայրապետին եւ Պատրիարքին՝ բոլոր ծնողների անունից մեկ ծնող մեկնի Երուսաղեմ, անձամբ հանդիպի երեխաներին ու սեուլից, գրուցելու եւ սեղում ծանոթանալու իրավիճակին:

Օրերս, երբ ծնողներիցս մեկը հեռախոսից հեռու, նա դաստիարակել է. «Երբ արդեն Երուսաղեմի Երուսաղեմի հայրապետին, թող ես ուղարկեմ»: Չավեցական դաստիարակում, ինչ է, միայն մեկ երեխա է:

Այստեղ հեղինակության եւ արժանապատվության հարց է: Եթե, իր ասելով, երանելի ու սխալելի տղաներ են, ապա հենց իմեց ղեկ է կարգավորի, Երուսաղեմի ծնողներին, թե չէ հեռ է ասել. «Զո երեխային հեռ տա»: Միգուցե հայր Պարեզն իսկապես սեփականաբար լիցիտ է վարժարանը եւ ամենակարողն է այնտեղ, ինչպես ասել է. «Գծ վայելար ոչ լայնաբեր, ոչ ալ լուսարարություն»: Մեր երեխաները մեկնել են այդտեղ ուսանելու, նվիրվելու այդ աստվածաբան գործին, կրքվելու եւ դառնալու Հայ առաքելական եկեղեցու արժանի ստանալուներ: Եվ կարծում եմ, որ ի վերջո ծիծե եւ արժանի էլ կատան: Ամեն:

ՄԻ ԽՈՒՄԸ ՕՆՈՒՆԵՐ

